

POSUDEK

vedoucího na bakalářskou práci

Jméno a příjmení studenta: Antonín Vávra
Téma bakalářské práce: Liminální fáze rituálu podle V. Turnera
Vedoucí práce: Dr. Gebelt

Předložená práce představuje svého druhu portrét britského etnologa Victora Turnera. Zaměřuje se především na dva jeho asi nejdůležitější teoretické koncepty, liminalitu a *communitas*. Protože důležitou roli v rozpracování konceptu liminality sehrálo Turnerovo (poměrně pozdní) setkání s van Gennepovou myšlenkou přechodových rituálů, předchází samotnému výkladu Turnera právě stručné seznámení s van Gennepem. Cíl práce je stanoven poměrně jednoduše, a sice jako seznámení s Turnerovým konceptem liminality. V závěru se chce student vyjádřit k přínosu „teorie liminality“ pro antropologii Turnerovy doby a k tomu, zda je považována za nosnou v diskuzích současných. První kapitola (Str. 4-11 dle obsahu práce, v textu vystaveném na Studijním informačním systému UK chybí čísla stránek!) je věnována životu van Gennepa, jeho konfliktu s vlivnou Durkheimovou školou a především jeho myšlenkám přechodových rituálů. Výklad Turnera (2. kap., str. 12-25 dle obsahu) začíná jeho stručnou biografií, ale již ve druhé kapitole Vávra představí základní myšlenky Turnerovy tvorby a následně pak jeho pojetí antropologie. Také vlastní výklad jednotlivých dílčích problémů je i dále v práci zasazován do kontextu Turnerova života. Považuji to za optimální přístup u badatele, u něhož lze řadu akcentů jeho tvorby pochopit právě z životních osudů a společensko-politického kontextu, v němž tvořil. Ve třetí kapitole Vávra představuje Turnerův přístup ke studiu rituálů (str. 26-33). Zásadní částí textu je 4. kapitola (str. 34-45) věnovaná centrálním konceptům. Její výklad se i po formální stránce dělí na část věnovanou liminalitě a část věnovanou otázce tzv. *communitas*. Práci uzavírá stručný závěr (str. 46-47).

Vávra předložil poctivě zpracovanou práci, která si neklade jiné cíle než ty výše charakterizované, totiž nastínit vybrané teorie. Práci vytýkám hlavně způsob výkladu, v němž často zaniká nebo není úplně zřejmý odstup Vávrovy argumentace od argumentace Turnerovy: práce by měla více interpretovat a docházet k řádným závěrům. Např. v závěru kapitoly 5.4., když si student klade otázku, zda Turner „svůj koncept *communitas* příliš neidealizoval“, by měla následovat analýza této idealizace (důvody, konsekvence atp., co to vše pak znamená pro nosnost tohoto konceptu pro další výzkumy). V případě normativní nebo ideologické *communitas* by měl student více rozpracovat proces proměny spontánní *communitas* v *communitas* ideologickou či normativní a také tyto typy *communitas* lépe charakterizovat (*Communitas* je vlastní tendence k rutině, strukturování a hierarchizaci, takto ideologizovaná *communitas* pak opět provokuje nějaké proti ní zaměřené či na ni reagující hnutí atp.). Vávra tento proces vlastně popisuje v kapitole 4.4.5. „Vstup *communitas* do dějin společnosti“, aniž by to ovšem explicitně formuloval. Nepovažoval bych to za problém, kdyby se k řádnému kritickému zhodnocení student vrátil v samotném závěru celé práce. V něm je ovšem řada argumentů jen velice stručně zmíněna. Závěrečnou kapitolu, resp. vlastní závěr by bylo třeba rozpracovat, a to hlavně s ohledem na

řádnou argumentaci ve prospěch užití Turnerových myšlenek v současných vědách či naopak vůči němu. Dále zde chybí dějiny recepce, které by mohly být spojovacím článkem mezi výkladem jednotlivých kapitol a závěrečným hodnocením. Myslím, že po důkladnějším prostudování diskuzí o Turnerově díle by student asi sotva došel k poměrně zápornému stanovisku ohledně nosnosti těchto myšlenek v současném bádání. Opak dokládají stovky studií nebo třeba samostatný časopis „Liminalities: a journal of performance studies“ (liminalities.net). Ve prospěch dobrého hodnocení práce mluví skutečnost, že Vávra měl až na výjimky k dispozici jen cizojazyčnou literaturu, z níž si musel vypracovat svůj způsob výkladu Turnera (v práci jednoznačně převažuje primární literatura nad sekundární).

Jako výchozí pro obhajobu práce navrhuji hodnocení „jedna až dva“.

ThDr. Jiří Gebelt, Th.D.

29. 8. 2013